

О.В. ЧЕРНЯВСЬКА, доктор економічних наук, доцент;
О.А. ГОРБУНОВА, магістр,
м. Полтава, ВНЗ УКООПСПІКІ
„Полтавський університет економіки і торгівлі”

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто об'єктиву необхідність дослідження фінансової спроможності торговельного підприємства та її концептуальні засади. Запропоновано авторський підхід до визначення сутності «фінансова спроможність». За результатами власного дослідження виділено напрями забезпечення фінансової спроможності на рівні підприємства та розглянуто їх специфічні особливості в сучасних умовах.

Ключові слова: фінансова спроможність, фінансова достатність підприємства, фінансова дієздатність підприємства, фінансова стійкість підприємства, фінансові ресурси, соціально-економічний розвиток підприємства

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ФИНАНСОВОЙ СОСТОЯТЕЛЬНОСТИ ТОРГОВОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрена объективная необходимость исследования финансовой состоятельности торгового предприятия и ее концептуальные принципы. Предложен авторский подход к определению сущности «финансовая состоятельность». За результатами собственного исследования выделены направления обеспечения финансовой состоятельности на уровне предприятия и рассмотрены их специфические особенности в современных условиях.

Ключевые слова: финансовая состоятельность, финансовая достаточность предприятия, финансовая дееспособность предприятия, финансовая стабильность предприятия, финансовые ресурсы, социально-экономическое развитие предприятия

THEORETICAL ASPECTS OF RESEARCH OF FINANCIAL ABILITY OF TRADE ENTERPRISE

In the article the necessity of research of financial ability of trade enterprise is considered a lens and its conceptual principles. The author's approach is offered near determination of essence «financial possibility». As a result of own research directions of providing of financial possibility are selected at the level of enterprise and they are considered specific features in modern terms.

Keywords: financial ability, financial sufficientness of enterprise, financial capability of enterprise, financial firmness of enterprise, financial resources, socio-economic development of enterprise

Постановка проблеми. Зміни, пов'язані із трансформацією економічних відносин у суспільстві, стали невід'ємним атрибутом діяльності сучасних торговельних підприємств. Через те, що останні мають обмежений вибір важелів впливу на такі зміни, вони мають їх ідентифікувати, випереджати та ініціювати. Вирішення цих завдань є досить складною науково-теоретичною і практичною проблемою, оскільки ґрунтується не тільки на бажанні створити нову цінність для споживача, але й має бути підкріплена наявністю відповідної фінансової спроможності підприємства. За умов фінансової кризи, нестабільності дослідження фінансової спроможності, її формування та розвиток повинні

посісти гідне місце в числі основних управлінських процесів на сучасному торговельному підприємстві.

Фінансова спроможність є багатоаспектним поняттям, яке охоплює фінансову сферу діяльності підприємства та передбачає вивчення сукупності чинників, які відображають різні аспекти діяльності підприємства. В сучасних умовах господарювання дослідження фінансової спроможності набуває особливого значення, оскільки виникає необхідність об'єктивної оцінки потенційних можливостей підприємства для формування стратегічних й тактичних цілей організації бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування, оцінки та управління фінансовою спроможністю підприємств у сучасних економічних дослідженнях піднімаються досить часто. Вагомим внеском у розвиток парадигми управління підприємств є системні дослідження вітчизняних науковців – І. Отенко, Є. Лапіна, О. Ареф'євої та О. Коренков, якими розроблено концептуальні засади стратегічного управління фінансовою спроможністю підприємства, що визначає основним об'єктом управління процеси формування, відтворення та нарощування фінансової спроможності, досліджено та розвинуто інструментарій оцінки рівня її використання для основних структурних елементів. Теоретико-методологічні й економіко-організаційні аспекти фінансового стану та фінансової спроможності в системі діяльності підприємства відображені в роботах провідних вітчизняних та зарубіжних учених, серед них: Алексеєва А.І., Вахович І.М., Зятковський І.В., Івашко О.М., Калінеску Т.В., Камінська І.М., Кузьмін О.Є., Лахтіонова Л.А., Поддєрьогін А.М., Савицька Г.В., Сопко В.В., Терещенко О.О., Цал-Цалко Ю.С., Шаховська Л.С., Маркар'ян Е.А., Мерзликіна Г.С., Альтман Е., Коласс Б., Таффлер Р., Хелферт Є. та інші.

Формування цілей статті. Завдання полягає у дослідженні теоретичних аспектів формування фінансової спроможності з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності. В контексті вирішення даних проблем в статті пропонуються авторські розробки щодо напрямів забезпечення фінансової спроможності суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова спроможність відображає достатній фінансовий стан для досягнення основних економічних цілей торговельного підприємства: максимізації прибутку, підвищення ефективності виробництва, завоювання нових ринків і задоволення потреб колективу. Більшість науковців трактують поняття «фінансова спроможність» по-різному. Проведене нами дослідження дає змогу виділити три точки зору стосовно сутності даної категорії.

Перша група вчених, Г.С. Мерзликіна, Л.С. Шаховська під фінансовою спроможністю розуміють можливість достатнього фінансового забезпечення об'єкта дослідження [1, с. 42-50]. Досліджуючи фінансове забезпечення доцільно приділити увагу самофінансуванню. Адже самофінансування – це метод господарювання, який означає покриття за рахунок власних доходів усіх видатків діяльності підприємства як при простому, так і при розширеному відтворенні, є економічною базою самостійності і самоуправління підприємства [2, с. 44]. А.М. Поддєрьогін зазначає, що фінансова спроможність підприємства забезпечується дотриманням своєчасності виконання власних поточних зобов'язань шляхом формування на основі грошових потоків необхідного фонду коштів у визначений момент часу та із заданою абсолютною величиною визначається рівнем фінансового забезпечення (покриття) потреби підприємства у капіталі. Результатом такої спроможності підприємства та її кількісним виразом є рівень його ліквідності та платоспроможності [3, с. 73].

Інші науковці розглядають фінансову спроможність на макрорівні або як фінансову дієздатність до результативного використання ресурсів об'єкта дослідження [4, с. 32], або як фінансову стійкість, що характеризується здатністю регіональних соціально-економічних систем самостійно забезпечувати розвиток [5, с. 7; 6, с. 30], або

поєднують дві вищі вказані характеристики, тобто вносять у її зміст достатність і стійкість [7, с. 23; 8, с. 41].

Третя група науковців досліджує фінансову спроможності на основі різних складових фінансового стану підприємства. Так, на думку В.В. Осмоловського, фінансову спроможність слід розглядати на основі забезпечення фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої діяльності комерційних та інших суб'єктів господарювання, доцільністю й ефективністю їх розміщення і використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими суб'єктами господарювання, платоспроможністю та фінансовою стійкістю [9, с. 188]. Основну увагу в даному визначенні звернено не тільки на забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами, що є важливим, а й на доцільності та ефективності їх розміщення і використання, платоспроможності підприємства та фінансовій стійкості.

Науковець, Г.В. Савицька, аналізує оборотність капіталу та здатність суб'єкта до саморозвитку [10, с. 169]. Автор уперше визнає фінансовий стан, як економічну категорію, а не комплексне поняття, і підкреслює, що це поняття відображає стан капіталу у процесі його кругообігу та спроможність підприємства до саморозвитку саме на фіксований момент часу, тобто сьогодні і тільки тому, що на завтра ситуація уже може бути іншою.

Поняття фінансової спроможності втілюється та конкретизується у групах показників, які характеризують різні аспекти діяльності підприємства, адже саме її ефективність та відповідно кінцеві результати є основним мірилом стабільності фінансового стану та фундаментом її формування. Подібної думки притримується А.І. Алексеєва та група авторів [11, с. 439-440].

Фінансова спроможність забезпечується, коли виконується хоча б одна з таких умов:

- по-перше, наявність фінансової достатності;
- по-друге, є достатнє фінансове забезпечення підприємства і його дієздатність, яка сприяє результативному використанню ресурсів;
- по-третє, забезпечується фінансова стійкість, що характеризується здатністю самостійно забезпечувати розвиток.

Діагностика фінансової спроможності підприємства є важливим засобом виявлення резервів нарощування фінансового потенціалу, підвищення ефективності розширеного відтворення, удосконалення діяльності суб'єкта господарювання [12, с. 142]. Лише на основі результатів дослідження можна правильно оцінити ситуацію, яка склалася на підприємстві, знайти найбільш вразливі місця, сформувані стратегічні й тактичні цілі та запропонувати ефективні заходи виходу з кризового стану, за необхідності, та забезпечити фінансову спроможність суб'єкта господарювання. Таким чином, із становленням ринкової економіки в Україні, посиленням неоднорідності підприємств у забезпеченні фінансовим потенціалом для пошуку джерел фінансових ресурсів та оптимізації їх використання виникає необхідність оцінки фінансової спроможності, що є вихідним пунктом у прийнятті управлінських рішень щодо шляхів подальшого розвитку підприємства.

Фінансове становище підприємства є основою фінансової спроможності і визначається:

- досягнутими за звітний період фінансовими результатами (звіт про фінансові результати);
- деякими активними і пасивними статтями балансу, а також співвідношенням між ними.

Узагальнивши результати дослідження, пропонуємо власне визначення категорії «фінансова спроможність» як економічної категорії, що використовується для оцінки фінансового положення підприємства, та визначається як сукупність характеристик фінансового стану суб'єкта господарювання, які сприяють досягненню стратегічних,

тактичних та оперативних цілей організації бізнесу за рахунок забезпечення фінансової достатності, стійкості та дієздатності підприємства.

Як комплексне, багатомірне поняття фінансова спроможність підприємства повинна ґрунтуватися на дослідженні фінансового стану. Оцінка фінансової спроможності здійснюється за допомогою системи показників, які включають: майновий стан, ресурсний фінансовий потенціал, економічний розвиток, платоспроможність, ліквідність, кредитоспроможність, прибутковість та ділову активність. Неefективне розміщення фінансових ресурсів, їх іммобілізація, неплатоспроможність, заборгованість перед бюджетом та іншими контрагентами ринку, недостатнє фінансове забезпечення подальшого розвитку у зв'язку з несприятливими тенденціями в операційній діяльності, неправильно обрана фінансова стратегія і тактика є наслідком низької фінансової спроможності або неспроможності суб'єкта господарювання взагалі.

Характеристика фінансового становища може бути виконана з позиції як короткострокової, так і довгострокової перспективи. У першому випадку говорять про ліквідність і платоспроможність фірми, у другому – про її фінансову стійкість.

Фінансовий і майновий потенціал підприємства є взаємозалежними – нераціональна структура майна, його неякісний склад можуть призвести до погіршення фінансового становища. І навпаки: невиправдане заморожування засобів у виробничих запасах або дебіторській заборгованості може позначитися на своєчасності поточних платежів, а невиправданий ріст позикових засобів – привести до необхідності зменшити майно організації для розрахунків із кредиторами. Забезпечення фінансової спроможності є пріоритетним напрямом фінансової політики, який потребує системного і комплексного вивчення виробничо-господарської та фінансової діяльності суб'єктів з метою активізації соціально-економічного розвитку (див. рис. 1).

Рис. 1. Соціально-економічний розвиток підприємства

Джерело: авторська розробка на основі [13; 14; 15]

Соціально-економічний розвиток включає сукупність змін, що забезпечують перехід підприємства до більш високого соціально-економічного рівня. Результатом таких змін є зростання продуктивності праці, підвищення ефективності діяльності підприємства, зростання добробуту персоналу, підвищення його кваліфікації та професіоналізму та ін.

Концептуальні засади визначення фінансової спроможності суб'єкта господарювання повинні включати такі положення:

- фінансова спроможність суб'єкта господарювання визначається його фінансовими можливостями у забезпеченні цілей власників та соціально-економічних потреб трудового колективу підприємства у повному обсязі, що зумовлює її розгляд фінансової достатності;

- фінансова спроможність повинна розглядатися як результативність господарської діяльності підприємства, а тому характеризуватись фінансовою дієздатністю підприємства у забезпеченні соціально-економічного розвитку;

- за комплексного підходу, фінансова спроможність суб'єкта господарювання розглядається як відкрита фінансово-економічна система яка існує за рахунок наявних і потенційних фінансових ресурсів.

Фінансова спроможність – це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток організації на основі росту прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах припустимого рівня ризику. Це система грошових потоків, які забезпечують процес виробництва та відтворення у рамках даного торговельного підприємства та сукупність форм і методів їх витрачання (рис. 2).

Рис. 2. Середовище фінансових ресурсів суб'єкта господарювання

Джерело: авторська розробка на основі [16; 17]

Дослідження фінансових ресурсів не можливе без аналізу грошових потоків. Значення грошових потоків у діяльності підприємства визначається рядом положень, серед них:

- 1) грошові потоки обслуговують господарську діяльність підприємства практично у всіх її аспектах. При цьому грошовий потік можна представити як систему «фінансового кровообігу» господарського організму підприємства. Ефективно організовані грошові

потоки підприємства є передумовою досягнення високих фінансових результатів господарської діяльності в цілому;

2) ефективне формування грошових потоків сприяє підвищенню ритмічності операційного процесу підприємства. Будь-який збій при здійсненні платежів негативно позначається на формуванні виробничих запасів сировини і матеріалів, рівні продуктивності праці, реалізації готової продукції тощо. Водночас ефективно організовані грошові потоки підприємства, підвищуючи ритмічність операційного процесу, забезпечують зростання обсягу виробництва і реалізації продукції;

3) раціонально організовані грошові потоки дозволяють скоротити потреби підприємства у позиковому капіталі. Ефективно використовуючи грошові потоки можна забезпечити більш раціональне використання власних фінансових ресурсів, сформованих із внутрішніх джерел, знизити залежність темпів розвитку підприємства від залучених кредитів. Особливу актуальність цей аспект набуває для підприємств, що знаходяться на ранніх стадіях свого життєвого циклу, доступ яких до зовнішніх джерел фінансування досить обмежений.

Наукові праці, в яких досліджувалася фінансова спроможність регіонів України та резерви її нарощення, дозволяють, на наш погляд, найбільш точно виділити змістовні характеристики фінансової спроможності підприємства [18, 19]:

- 1) фінансову достатність;
- 2) фінансову дієздатність;
- 3) фінансову стійкість.

Фінансова достатність підприємства розглядається як збалансованість його фінансових можливостей і потреб, тобто забезпеченість суб'єкта господарювання фінансовими ресурсами, достатніми для гарантування безперебійного та своєчасного задоволення потреб фінансово-економічного розвитку.

Під фінансовою дієздатністю підприємства розуміється здатність його суб'єктів оптимально розподіляти та ефективно використовувати фінансові ресурси, нарощуючи фінансовий потенціал, що забезпечує результативність фінансової політики підприємства та формує його конкурентні переваги – ексклюзивні цінності, якими володіє підприємство. Факторами таких конкурентних переваг можуть бути: матеріальними або віртуальними (ноу-хау та інші нематеріальні активи; зовнішніми і внутрішніми, базисними або другорядними; спрямованими на підвищення якості об'єкта на стадіях його життєвого циклу, на ресурсозбереженні на цих стадіях, або на рішення тих та інших задач одночасно; стратегічними або тактичними; технічними, економічними, організаційними та психологічними; спадкоємними або придбаними. Фінансова дієздатність повинна включати такі основні принципи: оптимальний розподіл фінансових ресурсів, ефективність використання фінансових ресурсів, здатність нарощувати фінансовий потенціал.

Фінансову стійкість суб'єкта господарювання визначено як здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім негативним впливам на соціально-економічний розвиток шляхом дотримання такої структури джерел фінансування, яка забезпечуватиме стабільність розвитку у коротко- та довгостроковій перспективі. Фінансова стійкість визначає такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах припустимого рівня ризику. Достатня частка власного капіталу означає, що зовнішні джерела фінансування використовуються підприємством лише в тих межах, в яких воно здатне забезпечити своєчасне їх повернення. У такому разі короткострокові зобов'язання не повинні перевищувати розмір ліквідних активів. Під ліквідністю розуміється здатність активів перетворюватися на кошти.

Характеристика елементів фінансової спроможності зображена на рис. 3.

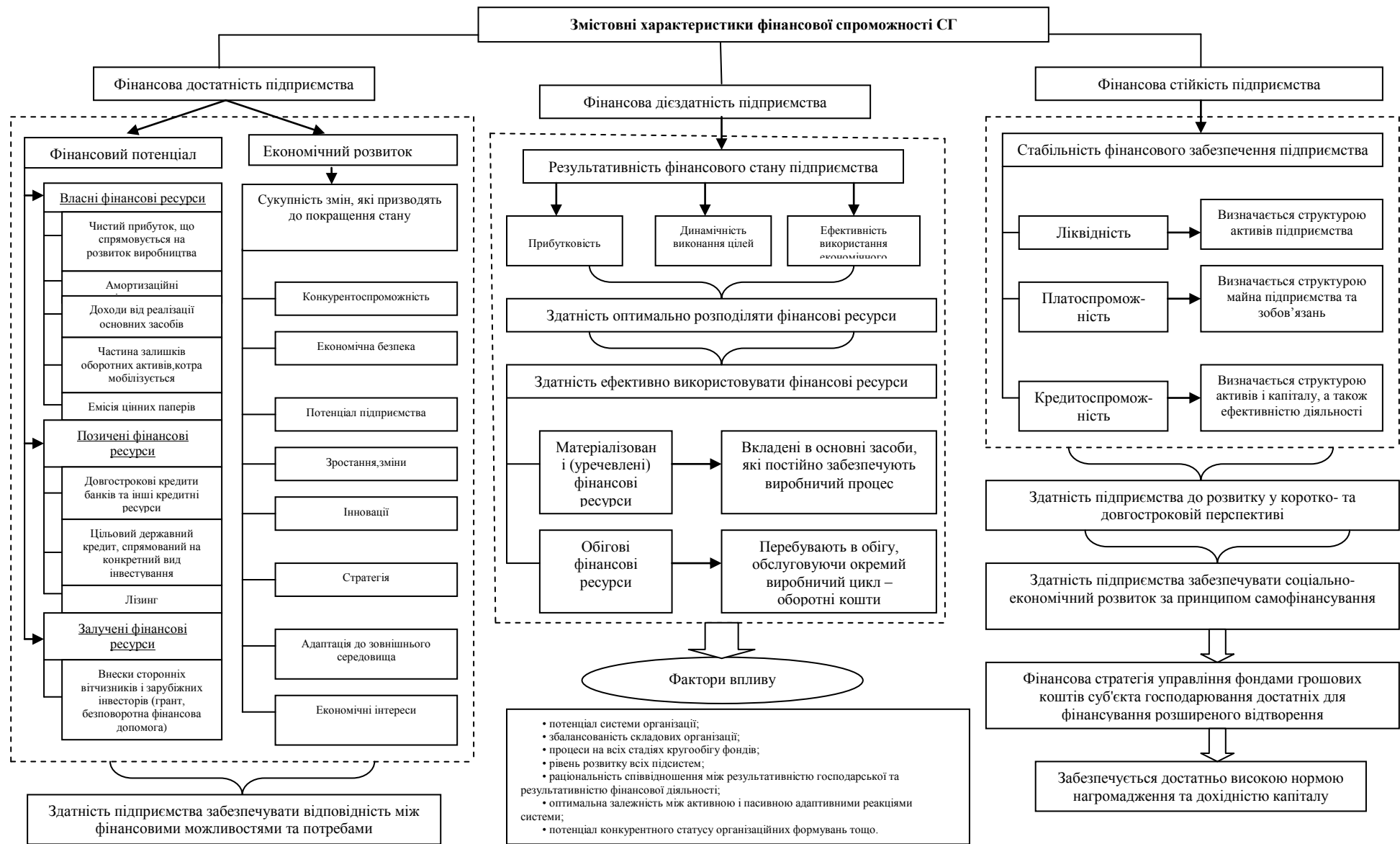

Рис. 3. Змістовні характеристики фінансової спроможності суб'єкта господарювання

Джерело: авторська розробка на основі [18-20]

Наявність у достатньому розмірі фінансових ресурсів, їхнє ефективне використання визначають позитивний фінансовий стан підприємства: платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність. У цьому зв'язку найважливішим завданням підприємств є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів і найефективніше їх використання з метою підвищення ефективності роботи підприємства загалом. Фінансова достатність дає можливість оцінити фінансовий потенціал підприємства, тобто рівень забезпечення фінансовими ресурсами.

У загальному вигляді можна стверджувати, що фінансова стійкість – це поняття, яке перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних процесів, тому їх слід визначати як такий стан фінансових ресурсів підприємства, результативність їхнього розміщення й використання, при якому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів при збереженні платоспроможності й кредитоспроможності. Фінансова стійкість відображає такий стан його фінансових ресурсів і такий ступінь їхнього використання, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими засобами, здатне забезпечити безперервний процес виробництва й реалізації продукції, а також затрати на його розширення й оновлення. Це головний компонент загальної економічної стійкості підприємства, оскільки є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, формується в процесі його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Рівень фінансової стійкості характеризується таким станом фінансових ресурсів, який відповідає вимогам ринку, забезпечує розвиток підприємства на основі прибутку і капіталу в умовах допустимого рівня ризику. Високий рівень фінансової стійкості забезпечується за високого обсягу його власних фінансових ресурсів, основним джерелом яких є чистий прибуток.

Забезпечення високої фінансової стійкості підприємства в процесі його розвитку відбувається шляхом втілення ефективної політики фінансування господарської діяльності підприємства, управління формуванням фінансових ресурсів, оптимізації фінансової структури підприємства.

Формування фінансової спроможності полягає у забезпеченні сприятливих факторів внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства (рис. 4), які значною мірою можуть бути отримані на основі грамотно розробленої й ефективної стратегії розвитку суб'єкта господарювання.

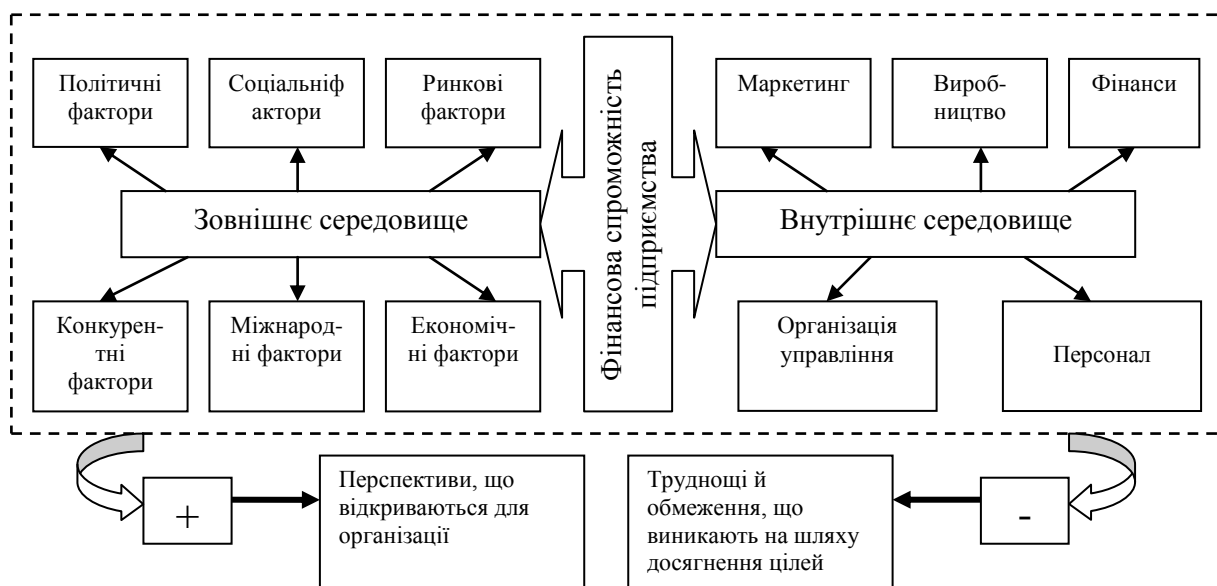

Рис. 4. Систематизація факторів внутрішнього і зовнішнього середовища торговельного підприємства

Джерело: авторська розробка на основі [21]

Ефективне управління неодмінно вимагає від керівників аналітичного, стратегічного мислення, вміння завчасно передбачити результати прийнятих стратегічних рішень.

Завдання стратегії полягає в забезпеченні такої взаємодії підприємства із середовищем, яка дозволяла б підтримувати його потенціал на рівні, необхідному для досягнення цілей і тим самим забезпечувала можливість розвиватися в довгостроковій перспективі.

Джерелом ефективного функціонування підприємства є внутрішнє середовище, а джерелом ресурсів, необхідних для підтримки його внутрішнього потенціалу на належному рівні – зовнішнє середовище. До чинників внутрішнього середовища підприємства відносять його виробничий і фінансовий потенціал; маркетинг, управління підприємством та організаційну структуру. Взаємодія цих факторів є необхідною умовою формування і підтримки фінансової спроможності на рівні, який є необхідним для здійснення мети.

На сьогодні, зовнішньому і внутрішньому середовищу властива змінюваність, що потребує створення політики розвитку підприємства. В результаті створення такої політики передбачається формування цілей підприємства та засобів їхньої реалізації. Співвідношення між короткостроковими і довгостроковими результатами повинно погоджуватися з розвитком підприємства за рахунок створення ефективного механізму розвитку підприємства, зміни організаційної структури, впровадження інноваційних технологій. Все це повинно створити сукупність цілей, принципів, правил, завдань, реалізація яких дозволить досягти підприємству бажаного результату, спираючись на кредитну політику підприємства та самофінансування.

Сучасний стан економічного середовища характеризується невизначеністю, тому недостатність чи недостовірність інформаційних ресурсів є типовою ситуацією для більшості торговельних підприємств. Сукупність інформаційного забезпечення системи аналізу представлено: інформаційною системою, комунікативним середовищем та інформаційними технологіями.

Недостатню кількість інформації передають підсистемі інформаційного спостереження для подальшого дослідження й отримання додаткової кількості інформаційних даних, після чого необхідно здійснювати аналіз та прогнозування. Взаємозв'язок між окремими функціональними підсистемами управління, простежується завдяки інформаційним потокам і свідчить, що на підставі вихідної інформації аналізу фінансового стану відбувається регулювання подальшої діяльності управлінського персоналу підприємства.

Підсистема дослідження відіграє важливу роль у системі інформаційного забезпечення, оскільки організує пошук інформації, визначає головні критерії та пріоритети, після чого обирають необхідні та найефективніші способи збирання інформаційних ресурсів. Основою процесу дослідження є підсистема збирання та опрацювання інформації, яка на основі різноманітних методів забезпечує ефективне накопичення, обробку, зберігання і передачу інформаційних ресурсів для визначення важливих тенденцій поліпшення діяльності підприємства.

Процес пошуку та збирання буде ефективнішим, якщо орієнтири та обмеження дослідження визначено достатньо чітко, оскільки при цьому виникає можливість обрати оптимальні джерела даних, що забезпечували б мінімальні витрати при достатньому обсязі необхідних інформаційних ресурсів.

Саме тому першочергову увагу потрібно приділити створенню на підприємстві ефективною підсистемі інформаційного спостереження, яка б на основі безперервного опрацювання інформаційних потоків забезпечувала виявлення на ранніх стадіях змін у показниках та факторах як внутрішнього, так і зовнішнього середовища підприємства.

Необхідно відзначити, що будь-яке підприємство, незалежно від рівня його автоматизації, має власну систему інформаційного забезпечення та певні (явні або приховані, формальні) інформаційні координаційні центри. При цьому ефективність роботи всього підприємства часто напряму залежить від ефективності їх функціонування (рис. 5).

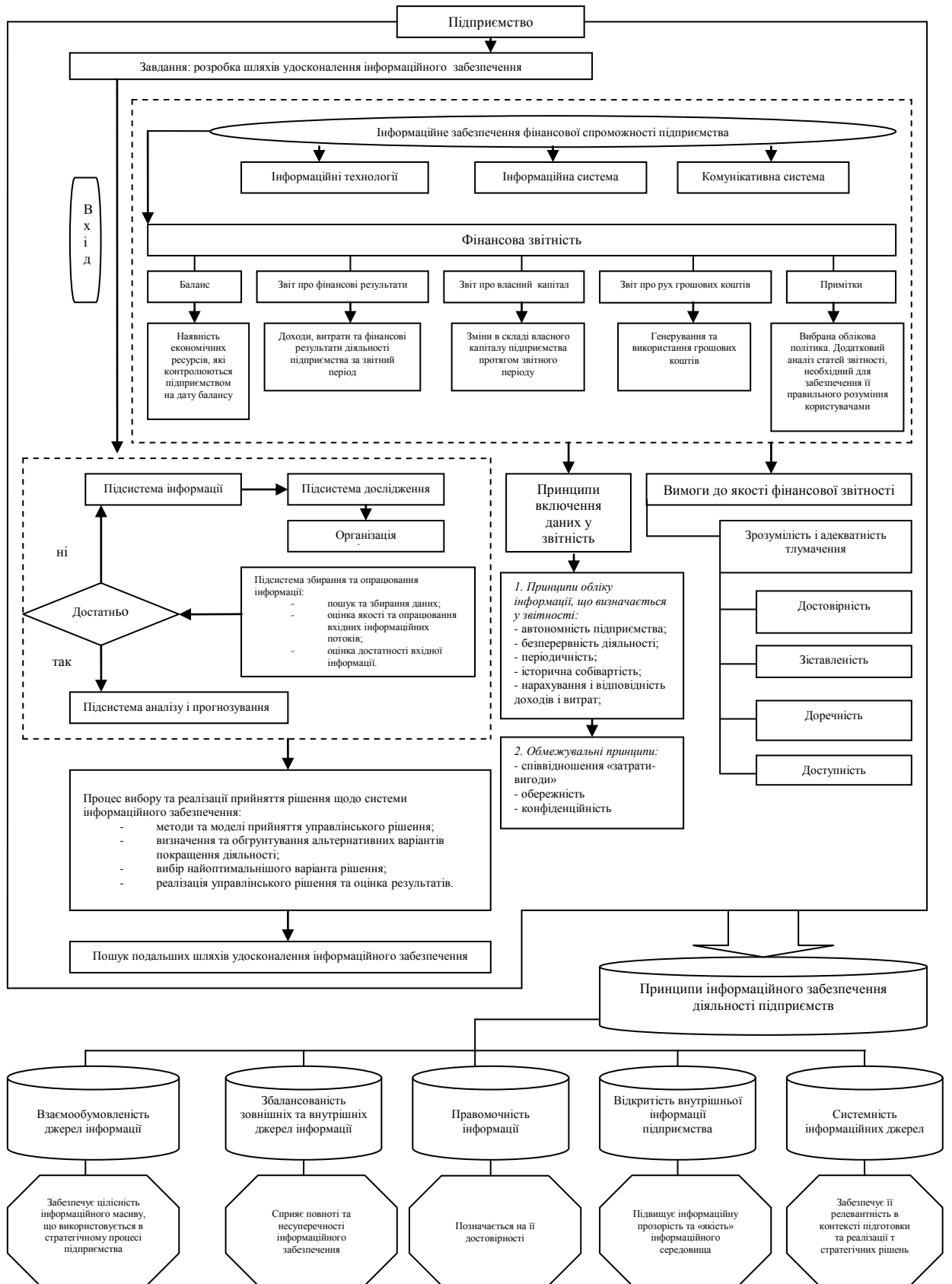

Рис. 5. Процес функціонування системи інформаційного забезпечення з метою покращення фінансової спроможності торговельного підприємства
Джерело: авторська розробка на основі [22; 23, с. 40-41; 24, с. 57-58]

Перехід на новий рівень якості управління підприємством не може здійснюватись без комплексного розвитку всіх елементів та структурних підрозділів системи управління, у тому числі і самої системи інформаційного забезпечення.

Таким чином, однією з основних умов вдосконалення системи управління підприємством необхідно розглядати процес вдосконалення та розвитку його системи інформаційного забезпечення. Ефективне управління складовими системи інформаційного забезпечення може створити умови для максимально ефективного використання інформації, яка є в розпорядженні підприємства, для досягнення його стратегії та поточних цілей, підвищення ринкової вартості підприємства та отримання конкурентних переваг в умовах динамічного ринкового середовища.

Висновки. Підсумовуючи дослідження, зазначимо, що фінансова спроможність суб'єкта господарювання залежить від поставлених цілей, від ефективного використання економічного потенціалу, розширенні ринків збуту своєї продукції, конкурентоспроможності та ін.

На сьогодні не існує єдиного наукового погляду щодо сутності фінансової спроможності суб'єкта господарювання. Більшість науковців схиляються до думки, що це фінансове забезпечення або сукупність складових фінансового стану підприємства. Систематизувавши погляди дослідників з даної проблематики пропонуємо власне визначення категорії «фінансова спроможність», яка розглядається нами як економічна категорія, що використовується для оцінки фінансового положення підприємства, та визначається як сукупність характеристик фінансового стану суб'єкта господарювання, які сприяють досягненню стратегічних, тактичних та оперативних цілей організації бізнесу за рахунок забезпечення фінансової достатності, стійкості та дієздатності підприємства. Забезпечення фінансової спроможності можливе за умов корегування напрямів формування та використання фінансових ресурсів, а також врахування впливу внутрішнього та зовнішнього середовища суб'єкта господарювання.

Отже, фінансова спроможність є одним з основних аспектів діяльності підприємства, якому належить провідне місце в системі завдань фінансової діяльності суб'єкта господарювання. Це зумовлено тим, що фінансова спроможність дає змогу оцінити внутрішній і зовнішній стан підприємства, визначити рівень прибутковості та перспективи його розвитку, дослідити ефективність використання виробничо-фінансових ресурсів. Напрями подальших досліджень будуть спрямовані на визначення фінансової спроможності, обґрунтування її складових, розвитку методів аналізу та механізму управління фінансовою спроможністю торговельного підприємства.

Список використаних джерел

1. Мерзликина Г.С. Критерии и показатели экономической состоятельности предприятия / Мерзликина Г.С., Шаховская Л.С. // Оценочная деятельность в России: сб. науч. тр. – М.: Финансовая академия при правительстве Российской Федерации, 1998. – С. 39-50.
2. Зятковський І.В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств: [монографія] / І.В. Зятковський. – Тернопіль. Економічна думка, 2000. – 214 с.
3. Фінансовий менеджмент : підручник / [кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін]. – К. : КНЕУ, 2005. – 535 с.
4. Любіч О.О. Теоретичні основи прийняття фінансових рішень на макрорівні / О.О. Любіч. – К.: НДФІ, 2004. – 348 с.
5. Ковальов О.П. Регіональний розвиток: погляд на 100 років вперед / О.П. Ковальов // Регіональні перспективи.– 2003. – № 7–8 (32–33). – С. 3–11.
6. Сабитова Н.М. К вопросу о финансовой устойчивости субъектов РФ / Н.М. Сабитова // Финансы и кредит. – 2005. – № 6 (174). – С. 30-32.
7. Бескоровайна Н.С. Финансовые потоки в системе управления региональной экономикой / Н.С. Бескоровайна // Финансы и кредит. – 2006. – № 10 (214). – С. 23-29.

8. Заболоцький Б.Ф. Економічна самодостатність регіону / Б.Ф. Заболоцький // Регіональна економіка. – 2001. – № 1. – С. 40-50.
9. Осмоловський В.В. Теорія аналізу господарської діяльності: [учебник] / В.В. Осмоловський. – Минск: Нове знання, 2001. – 307 с.
10. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності: [учеб. посібник] / Савицька Г.В. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 425 с.
11. Комплексний економічний аналіз господарської діяльності: учеб. посібник / [А.И. Алексеева, Ю.В. Васильев, А.В. Малеева и др.]. – М.: КноРус, 2007. – 672 с.
12. Камінська І.М. Теоретичні основи діагностики фінансової спроможності регіону / І.М. Камінська // Облік і фінанси: зб. наук. праць ЛДТУ. – 2007. – № 4 (16). Ч.1. – С. 142–152.
13. Гречишкіна О.О. Концептуальні засади управління соціально-економічним розвитком підприємства / О.О. Гречишкіна // Економічний простір: збірник наукових праць. – №28/2. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2009. – С. 154-158.
14. Недобега О.О. Моніторинг соціально-економічного розвитку підприємства / О.О. Недобега // Часопис економічних реформ. – Науково-виробничий журнал, 2011. – №1. – С. 99-103.
15. Перебийніс В.І. Організаційний розвиток підприємств: теоретичні та практичні аспекти: [монографія] / В.І. Перебийніс, А.В. Світлична. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 216 с.
16. Буряк П.Ю. Формування і надання інформації про фінансові ресурси підприємства / П.Ю. Буряк // Фінанси України. – Міністерство фінансів України, 2006. – №10. – С. 123-128.
17. Ніпіаліді О.Ю. Фінанси підприємств: [навч. посіб.] / О.Ю. Ніпіаліді, Н. І. Карпишин. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 232 с.
18. Вахович І.М. Резерви нарощування фінансової спроможності регіонів України / І.М. Вахович, І.М. Камінська // Актуальні Проблеми Економіки. – 2010. – №3. – С. 187-196.
19. Камінська І.М. Інтегральна оцінка фінансової спроможності регіонів України / І.М. Камінська // Актуальні проблеми економіки. – Київ: Нац. академія управління. – 2008. - №5. – С. 92-101.
20. Камінська І.М. Механізм забезпечення фінансової спроможності соціально-економічного розвитку регіону: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / І.М. Камінська. – Луцький технічний національний університет. – Луцьк, 2009. – 20 с.
21. Мищенко А.П. Стратегічне управління: [навч. посібник] / А.П. Мищенко. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 336 с.
22. Хвостіна І. Підвищення ефективності системи інформаційного забезпечення підприємств / Інса Хвостіна // Економічний аналіз, 2010. – №5. – С. 201-206.
23. Власюк Н.І. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / Н.І. Власюк. – Львів: Магнолія – 2006, 2010. – 328 с.
24. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / [М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк та ін.]. – К.: КНЕУ, 2007. – 592 с.